

cis, & Moralibus in gradu heroico. Postea discutitur de miraculis: quibus probatis Papa permittit illum, ut Beatum venerari, & ex ambone legitur Breve, imago ejus exponitur, & canitur hymnus: *Te Deum* cum Missa de eodem Beato. Crescente fama sanctitatis, & duobus saltem miraculis accedentibus, cum precibus Principum, & auditis Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Abbatibus mittatis, qui sunt Romae; ipso die Canonizationis Pontifex in Ecclesia destinata orat aliquantulum, thronum ascendit acta Canonizandi recitat, & cantato hymno: *Veni Creator Spiritus*, Sanctum declarat, cantatur: *Te Deum*, Cardinalis Diaconus intonat versiculum: *Ora pro nobis Sancte N.* cui respondetur; ut digni, &c. & Pontifex adjungit orationem propriam, Diaconus dicit: *Confiteor*, & addit atque *B. N. & omnibus Sanctis*. Postea Pontifex intonat *Tertiam*, quam chorus decantat, & Papa celebrat Missam propriam Sancti, ad Offertorium Cardinalis Promotor, & Legati Principis, qui Canonizationem petiit, magnas oblationes praesentant, finita Missa concedit Papa Indulgentiam plenariam, & praecedente Senatu Cardinalitio in Palatium deferretur. Vid. *Gonz. in c. 1. h. t. Pignat. tom. 10. consult. 196. Diction. de Treo. V. Canoniz. & alij.* Latissime atque accuratissime *Benedictus XIV.* in suo percelebri opere de *Canonizatione Sanctorum*, ibi enim agit de modo procedendi in causis Confessorum, & Martyrum, ante, & post Urbantum VIII. per viam non cultus, vel casus excepti, de caeremonijs, & solemnitatibus, de Congregationibus, & Consistorijs, aliisque occurrentibus in Canonizatione, & beatificatione: demumque statuit, quatuor miracula requiri, si virtutes probatae fuerint per testes de auditu, aliisque probationibus subsidiarijs. *

TIT. XLVI.

De Observatione jejuniorum.

423 **N**ON loquimur in praesenti de jejunio, seu abstinentia ab iniquitatibus, ut in c. 25. de Consecr. D. 5. L. 4. tit. 23. p. 1. Nec de jejunio naturali, quod ad Eucharistiae sumptionem requiritur; sed de jejunio Ecclesiastico, quod sic potest definiti: *Est abstinentia ad certo genere ciborum sub una refectione ad meridiem, vel prope sumenda,*

L. 4. tit. 23. p. 1. ibi: *La tercera manera es comer una vegada en el dia, & non mas, & non comer carne, nin otras cosas, que nascen de ella, asi como bucos, leche, & queso, & manteca.* Tria ergo ad jejunium requiruntur. 1. delectus ciborum. 2. unica resectio. 3. tempus refectionis. Abstinentia à carnibus est de essentia jejunij: quarum nomine veniunt animalia, quae non sunt pisces, & multum nutriunt, in quo attendenda est communis hominum existimatio, & locorum consuetudo, quae limacum, & testudinum esum, quamvis extra aquam vivant, permittit: etiam tamen fulicarium quae extra aquam diu non vivunt prohibet. Ea tamen alimenta, quae à carne originem trahunt, ut lac, butyrum, ova, & calcus prohibentur tantum in Quadragesima. c. fin. D. 4. non tamen extra eam, & quidem in Quadragesima eorum usus permittitur habentibus Bullam Cruciatam, quinimo in Indijs ex generali consuetudine ob penariam piscium, & olei; ova, butyrum, & cetera lactientia in Quadragesima permittuntur etiam sine Bulla. *Allez. Sum. V. Jejunium, sect. 1. n. 11.* Non tamen ex eo permittitur esus sanguinis, adipis, sagminis, pinguedinis, vellardi, ut contra *Fagund. de a. Eccl. praecip. cap. 2. num. 20. Hostien. abbat. & Dian. tenent Laym. L. 4. tr. 8. cap. 1. n. 5. & alij.* Et praxis Indiarum, quae ad hoc non extenditur. Et in concessionibus Cruciatæ, quibus permittitur uti ovis, & lactientijs in diebus prohibitis, & tamen non utuntur sanguine. Dispensatio enim, ut odiosa strictè interpretatur. c. 1. §. 1. de Filijs Presbyter. in 6. & notat *Greg. Lop. in L. 4. tit. 23. p. 1.* Rationem prohibendi comestionem carniū assignat *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 8. in corp.* Nam jejunium est ab Ecclesia institutum ad reprimendas concupiscentias carnis, quae quidem sunt delectabilem, secundum tactum, quae consistunt in cibis, & veneris. Et ideo illos cibos Ecclesia jejunantibus interdixit, qui & in comedendo maxime habent delectationem, & iterum maxime hominem ad veneria provocant. Hujusmodi autem sunt carnes animalium in terra quiescentium, & respirantium, & quae eis procedunt, sunt lactientia ex gressibilibus, & ova ex ovibus: quia enim hujusmodi magis confirmantur humano corpori plus delectant, & magis conferunt ad humani corporis nutrimentum, & sic ex eorum comestione plus superfluit, ut vertatur in materiam seminis, cuius multiplicatio est maximum incitamentum luxuria. Et ideo ab his cibis praecipue jejunantibus Eccle-

Ecclesia statuit esse abstinentium. Circa illos qui ex aliqua necessitate carnes edunt, statuit *Benedict. XIV. in Const. In Suprema* 22. Aug. 1742. Sublata diversitate opinionum, ab omnibus omnino, nemine excepto, unicam comestionem servandam, & licita, atque interdictas epulas, minime esse appetendas. * Nec ille cui permittitur secunda resectio: v. g. ob infirmitatem permittitur esus carnis, cum major causa sit ad hoc, quam ad secundam refectionem necessaria: ac proinde jejunium censetur commutatum in abstinentiam à carne. Qui semel fregit jejunium secunda refectione, non peccat, saltem graviter, postea comedendo, cum amplius non possit jejunium servare, de cuius essentia est negatio secundae refectionis. *Dian. p. 1. tr. 9. ref. 44. Fagund. de Praecept. Eccl. pr. 4. lib. 1. cap. 4. n. 8. Laym. Busemb. & alij contra alios, qui dicunt, grave peccatum esse, non abstinere ab ulterioribus refectionibus. Laer. l. 3. p. 2. num. 1265.* Ubi alios refert, qui etiam à veniali hoc excusant. Si vero quis jejunium esu carniū fregit, toties peccat, quoties iterum comedit carnes, quia praecipuum, quoad hanc partem, est negativum prohibens pro toto die. *Laer. lib. 3. p. 2. n. 1264.*

424 Praecipuum unice refectionis à consuetudine generali, tempore Apostolorum stabilita, provenit. c. 11. de Conf. D. 3. c. 20. de Consecr. D. 5. ibi: *Sint tibi jejunia pura, & continua, id est, quotidie esurire, & quotidie prandere.* Ut sic caro dometur, & non destruat sine aliqua refectione. *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 6. Less. de Just. lib. 4. cap. 2. n. 9.* Et hoc modo sine destructione subiecti satis bene obtinentur fines, & effectus jejunij, prout eos ex *D. Aug. assert. D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 1. in corp.* ibi: *Jejunium purgat mentem, subleuat sensum, carni spiritui subiecit, cor facit contritum, & humiliatum, concupiscentia nebulas dispergit, libidinum ardores extinguit, castitatē verum lumen accendit.* Et quidem fat est, quod comestio sit unica moraliter, licet physicè, ex aliqua causa, vel negotio occurrente interrumpatur. *Less. de Just. & jur. lib. 4. cap. 2. n. 11.* Si quis finito prandio plicarit mappulam cum proposito nihil amplius comedendi, quin etiam si à mensa surrexisset: actis gratijs, potest intra quadrantem, aut intra quadrantem, & dimidium, mutata voluntate, iterum assidere, & comedere, quia moraliter censetur una comestio. *Filius. Tamb. Sanchez. Conf. lib. 5. cap. 1. dub. 24. & alij apud Laer. l. 3. p. 2. n. 1281.* Nec jejunio obest,

si extra tempus refectionis manet, & vespere ad bibendum, ne potus noccat, vel causa medicinae, aliquid sacchari, vel panis in modica quantitate addatur. *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 6. ad 3.* qui manet jentaculum, non aequivalens collationi vespertinae, sumplit, nec prandium, nec vespertinam collationem tenetur relinquere. Si verò per inadvertentiam sumplit jentaculum sufficiens ad prandium, non potest prandere, & tantum poterit vespere collationem sumere, quia aequè nutritus est, ac si sciens fecerit. *Laer. lib. 3. p. 2. n. 128.* quamvis *Fagund. & alij* dicant, adhuc prandere posse. Quoad parvitatem materiae varij varie. Duae unciae cibi esse materiam parvam, quae jejunium non frangit, dicit *Alloz. in Sum. V. Jejunium, sect. 4. n. 16.* dummodo non sint carnes. Nam in his parvitas materiae, est solum gustare, ut licet coquis, vel si adeo parvum sumatur, ut non excedat octavam partem unciae. Alij ad unciam extendunt. Alij adhuc la rius sentiunt apud *Laer. lib. 3. p. 2. n. 13. q. 4. & seq.* Potus, proprie talis, non frangit jejunium. *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 6. ad 2. ibi: Duplex est jejunium, unum quidem natura, quod requiritur ad Eucharistiae sumptionem, & hoc solvitur, per quemlibet potum, etiam aqua, post quem non licet Eucharistiam sumere. Est autem aliud jejunium Ecclesiae, quod dicitur jejunium jejunantis, & istud non solvitur nisi per ea, quae Ecclesia interdicit intendit infirmandum jejunium; non autem intendit Ecclesia interdicit abstinere potus, qui magis sumitur ad allevationem corporis, & digestionem ciborum assumptorum, quam ad nutritionem, licet aliquomodo nutriat: & ideo licet pluries jejunantibus bibere. Olim fidelis die jejunij praecipue Quadragesimalis abstinebat vino, & in hebdomada Sancta pane tantum, sale, oleribus, & aqua utebantur, ut ex *SS. Patribus* refert *Gonz. in c. 1. h. t. n. 6.* Potio, quam Hispani Chocolate dicimus, non frangit jejunium, juxta *Thom. Hart. Gonz. in c. 1. h. t. n. 6.* Idem dicendum est de *Faba Kaffe*, & herba *The*, de *Lymonia*, de *Hypocras*, & de *Tabaco*, cum hæc omnia, non ad nutrimentum, sed tantum ad reficiendum spiritus deserviant. *Laer. lib. 3. p. 2. ex n. 1: 91.* ubi alios citat.*

425 Olim resectio extra Quadragesimam sumebatur hora nona, quae respondecit nostrae tertiae pomeridianae; quia tunc fuit completa passio Christi, cui conformantur jejunantes. In Quadragesima vero hora vespertina, sive in occasu Solis. c. 50. de Consecr. D. 1. ibi: *Nullatenus jejunare in*

Quadragesima credendi sunt, qui ante manducaverint, quam vespertinum celebratur officium. Postea viribus decessentibus, sub meridiem, vel paulo ante, scilicet, hora undecima, sumitur refectio, nomine cenae retento, ut apud Romanos, talis horae refectio dicebatur. Et hinc in Quadragesima anticipantur vespere, & ante meridiem dicuntur. *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 7. Less. de Just. & Jur. l. 4. cap. 2. n. 12. Gonz. in c. 1. b. t. n. 8.* Ex quacumque causa honesta, v. g. itineris faciendi potest, etiam notabiliter, anticipari cena. Si nulla causa detur, & notabilis sit anticipatio. V. g. duarum horarum, solum veniale committi, cum hæc circumstantia temporis sic accidentalitatis, tenent *Tolet. l. 6. cap. 2. n. 9. Less. lib. 4. cap. 2. n. 13. & alij.* Quibus favet *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 7.* contra *Navar. Covar. Sylv. Cajet. Azor, Fagund. & alios.* Consecutum introduxit etiam *collatiunculam* nocturnam, ut sic facilis somnum concilietur, & potus ad sitim levandum necessarius, non noceret. Aliqui cum *Lexan. Regul. qq. t. 3. V. jejunium*, tres tantum uncias permittunt. *Fagund. p. 4. l. 1. cap. 4. n. 13. & 19. Mend. dissert. 8. q. 1. n. 1. & alij ad 8.* uncias cum extendunt. *Regin. t. 2. l. 14. n. 185. Filiac. t. 2. tr. 26. p. 2. c. 3. q. 7. n. 33.* assignant quartam, vel quintam partem comestitionis ordinariae. Sed melior regula est sequi consuetudinem, quæ apud homines timoratos viget. *Azor p. 1. l. 7. c. 8. q. 8. Less. Tolet. Bonac. & alij*, tam quoad quantitatem, quam quoad qualitatem ciborum, & regulariter solum permittuntur panis, herbarum, fructus arborum, & alia hujusmodi. *Vid. Tamb. de Præcept. Eccles. tr. 4. cap. 6. n. 21. Azor p. 1. l. 7. c. 8. q. 8. Fagund. l. 1. in 4. Eccles. præc. cap. 4. n. 18.* Non tamen potest fieri collatio cum piscibus, ostris, conchilijs, & similibus, neque cum caseo, lacte, cremore amagdalino, vel tritico. Si autem parum sumatur, excusabitur a peccato ob materiae parvitatem. *Allox. V. Jejunium, sect. 4. n. 11.* In Vigilia Nativitatis Domini ob dici lætiam consuetudo majorem refectumculam permittit, etiam quando Vigilia incidit in Sabbatum quatuor Temporum: hæc potest esse duplo major consuetudo, imò *Saneb.* dicit, ex fructibus, & conservis posse accipi ad satietatem. *Lacr. lib. 3. p. 2. n. 1301.* Ego tamen tantam latitudinem non admitterem, cum valde contrariet praxi timoratorum. Alij ad Vigiliam Paschatis Resurrectionis, & Pentecostes hoc extendunt; sed in hoc est cujusque loci consuetudo attendenda. *Lacr. l. 3. p. 1. n. 1301.*

426 Omnibus Ferijs sextis totius anni debent fideles, etiam Indi, sub gravi culpa à carne abstinere ob Domini passionis memoriam. *c. 11. de Consec. D. 3. c. fin. b. t.* Et Sabbatis in honorem sepulture Christi, & B. Virginis. *c. 31. de Consec. D. 5. l. 6. tit. 23. p. 1.* Si Nativitatis Domini festum in feriam 6. vel Sabbatum incidat, ob dici lætiam, possunt fideles carnem edere, nisi quis ex voto, vel regulari, observantia à carnibus, vel etiam ex devotione, voluerit abstinere. *c. fin. b. t.* Et quidem votum obligat, si ad hoc expresse se extendat votantis intentio: si dubium sit, an hunc diem, quis voto voluit comprehendere, vel non, cum votum debeat interpretari ad usum, & moribus Ecclesie, & quod speciale est, non censetur in dubio in generali promissione inclusum. *c. 81. de Reg. jur. in 6.* Probabiliter non tenetur jejunare, sed potest carnem edere, juxta *Malin. de Just. & Jur. tr. 2. D. 277. Azor, Gonz. in c. fin. b. t.* sed cum *textus in c. fin. b. t.* indistincte loquatur de adstrictis voto, & materia sit dubia, & votum certum; dicendum est, quod si hunc diem non excepit votans, tenetur jejunare. Sic *Saneb. in Decal. l. 4. cap. 11. n. 61. Suar. de Vot. l. 4. cap. 20. n. 7. Vasq. & alij.* In Hispania Sabbatum vere erat dies medius inter diem Veneris, & Dominicam, siquidem in aliquibus Regnis ex generali consuetudine, nec piscibus, nec omnibus animalium partibus, sed tantum intestinis visceribus, pedibus, &c. solebant vesci. Sed hodie ad Regis Catholici instantiam indulit Benedictus XIV. in Constit. *Jam pridem. An. 1745.* quod possent Hispani carnes indistincte edere in Regnis Castellæ Legionis, & Indiarum, fecit est in Aragonia, Valentia, & alijs partibus; in quibus non rigeat illa consuetudo. Præterea Ecclesia præcipit, non solum à carne abstinere, ut in ferijs 6. & Sabbatis totius anni, sed etiam insuper præcipit jejunare, tempore Quadragesimali, quod jejunium ad exemplum Christi Domini, qui quadraginta diebus jejunavit in deserto, ab Apostolis est institutum. *c. 16. de Conf. D. 5. l. 5. tit. 23. p. 1.* Olim jejunium à prima Dominica Quadragesimæ incipiebat, & hodie Mediolanenses hoc servant, permittente R. Pontifice. Sed ut Sacer numerus 40. dierum impleatur, in universalis Ecclesia incipit jejunium à feria 4. Cinerum: nam dies Domini à jejunio subtrahuntur. Sed quamvis in eis non jejunetur, à carne est abstinendum. *c. 16. de Consec. D. 3. l. 6. tit. 23. p. 1.* Et *ibid. Greg. Lop. V. Ajunar.* quod jam cessavit.

art.

art. 5. Deinde ferijs 4. & 6. & Sabbatis quatuor Temporum jejunare præcipit Ecclesia. *c. 2. D. 76. ibi: Constituitur, ut quatuor Tempora anni ab omnibus communis jejunio observentur. Id est, in mense Martio hebdomada 1. in Junio secunda, in Septembri tertia, in Decembri quarta. l. 5. tit. 23. p. 1.* Quod fuit statutum, vel ad similitudinem Hebræorum. *c. 7. D. 76. vel ut Deus majorem conferat gratiam Clericis, qui tunc ordinandi sunt. Act. Apost. 13. c. 2. & 3. D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 5. ibi: Similiter etiam consuetudo Ecclesiastica habet; ut in singulis quartis anni Sacri Ordinis conferantur; ad quorum susceptionem oportet, per jejunium preparari, & eos qui ordinant, & illos, qui ordinandi sunt, & etiam totum Populum pro eius utilitate ordinantur.* Vel etiam in his diebus jejunatur, ut Deo solvamus primicias dierum, quibus vivimus. *L. 2. tit. 19. p. 1.* Olim enim Christiani tam Clerici, quam Laici, in vespere festivitatis aliquorum Sanctorum, ad promerendam gratiam aliquibus pijs actionibus exercebantur: jejunabant enim, & in Ecclesijs, seu Cemeterys Martyrum continua in oratione pernoctabant, ut ex *D. Bassi. in Psal. 114. assert. Gonz. in c. 1. b. t. n. 5.* Etiam in Vigilijs aliquorum Sanctorum jejunandum est, ita tamen ut si aliqua ex his Vigilijs in diem Dominicam incidat, jejunium, & officium Vigiliæ anticipetur die Sabbati. *c. 1. b. t. l. 6. tit. 23. p. 1.* Etiam quando Vigilia S. Joannis Baptiste in festum Corporis Christi incidit, anticipatur jejunium feria 4. ex *Declar. Urban. VIII. die 13. Octobris 1638.* Insuper omnium Apostolorum Vigiliæ sunt in observatione jejunij celebranda, præter Vigilijs Apostolorum Philippi, & Jacobi, & B. Joannis Evangeliste, quoniam illorum solemnitas intra solemnitatem Paschalem, illius autem intra Nativitatem Domini celebratur. *c. 2. b. t. l. 5. tit. 23. p. 1.* Vigilia Sancti Joannis Baptiste, S. Laurentij, & Omnium Sanctorum, licet non sint à Jure præcepta, obligant ex consuetudine ad jejunium. In Vigilia Epiphaniae non jejunatur, nec fit abstinentia à carnibus: & idem est in Vigilia Ascensionis in his Indiarum Regnis, quamvis alibi à carnibus abstineant. *Allox. V. Jejunium, sect. 1. ex n. 7.* Olim in Adventu jejunabatur. *c. 2. b. t.* In quo, & in ferijs Rogationum debet locorum consuetudo attendi. *Greg. Lop. in l. 5. tit. 23. p. 1. V. Añi como.* Etiam olim jejunabatur feria 4. & 6. & Sabbato omnium hebdomadarum. *c. 13. c. 16. de Conf. D. 3. l. 6. tit. 23. p. 1. Et ibid. Greg. Lop. V. Ajunar.* quod jam cessavit.

Tom. 1.

427 Tempore Paschali usque ad Vigiliam Pentecostes exclusivè non jejunatur. *c. 2. b. t.* Nec diebus Dominicis, quia celebratur memoria Resurrectionis Christi. Et quia poenitentia, & moeror jejunij non bene coheret cum tanta lætitia, non est publice jejunandum. *c. 10. D. 76. c. 9. c. 14. c. 15. de Consec. D. 3. l. 6. tit. 23. p. 1.* Porque es dia, en que non debèn los omes ayunar por honra de la Resurreccion de N. S. Jeshu Christo. *Gonz. in c. 1. b. t. n. 10. Et c. 2. n. 2.* Imò olim nec privatum in Dominicis licebat jejunare; ne fideles idem sentire censerentur cum Paullianistis, & Montanistis ex superstitione, & cum Manichæis ex errore, & Eulochianis ex contemptu, eo die jejunantibus. *c. 7. c. fin. D. 30.* Hodie ex devotione privata hoc licet, cum jam prohibitio Ecclesie, cessante scandalo, cessavit; *arg. c. fin. b. t. D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 5. Saneb. in Dec. lib. 2. cap. 37. n. 12. Gonz. in c. 1. b. t. n. 11.* Indi solum jejunare tenentur omnibus ferijs 6. Quadragesimæ, Sabbato Sancto, & Vigilia Nativitatis Christi in reliquis diebus Quadragesimæ, Vigilijs, & ferijs Temporum non tenentur jejunare, sed tantum à carnibus abstinere ex *Conces. Paul. III.* in Sabbatis per annum carnem edere possunt. *Allox. V. Indi sect. 1.* In Indijs, & præcipue in his insulis, facilis indulgentum est, & ex levioribus causis dispensandum cum non jejunantibus; tum ob alimentorum debilitatem; tum ob corporum languorum. Hoc Ecclesiasticum præceptum sub gravi obligat. *Can. 68. Apostolorum*, sed quidem tantum post annum 21. completum, usque ad 60. vel 70. *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 4. ad 2. ibi: Dicendum, quod in pueris maxime est evidens causa non jejunandi, tum propter debilitatem nature, ex quo provenit, quod indigent frequenti cibo; & non multo simul assumpto; tum etiam, quia indigent multo nutrimento propter necessitatem augmenti, quod fit de residuo alimenti; & ideo, quamdiu sunt in statu augmenti, quod est, ut in pluribus, usque ad finem tertij septennij, non tenentur ad Ecclesiastica jejunia observanda, convenientes tamen est, ut etiam in hoc tempore se ad jejunandum exerceant plus, vel minus, secundum modum suæ ætatis.* *Laer. l. 3. p. 2. ex n. 13. 4.*

428 Jejunium igitur fuit in Ecclesia institutum, ut hac carnis castigatione factis fiat pro peccatis, & caro Spiritui subfili, & mens magis apta sit ad orandum: quod latius profertur *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 1.* Ubi concludit, quod jejunium est

Xxxx 2

actus

actus virtutis. Lege jejuniij, vel abstinenti-
di à carnibus, cum tantum Ecclesiastica
sit, non comprehenduntur infideles, qui
Ecclesia non sunt subiecti. *c. 8. de Divort.*
Et licet minores 21. annis non teneantur
jejunare, etsi robusti sint, teneantur tamen
regulariter, post septennium, à carnibus
abstinere, licite tamen dantur carnes pueris
jejunare, ante septennium, aut etiam post sep-
tennium, si careant usù rationis, uti ha-
bet communis cum *Diana, Delbene, Tam-
bur, & alijs*, contra aliquos, idem de per-
petuo amentibus docent *Sancti. Fagund. &
Dian.* Siquidem pueri, & amentes non
sunt capaces præcepti Ecclesiastici, cum
nullam actionem humanam possint exer-
cere. Ebrisjs tamen, & amentibus in ali-
qua materia, non debent dari carnes: quia
Lege comprehenduntur, cum simpliciter
utrum rationis habeant. *Lacr. lib. 3. p. 2. n. 1267.* Si pro Jubilæo consequendo in-
dicatur jejuniium, etiam minores 21. annis
si Jubilæum lucrari volunt, jejunare de-
bent, ponereque conditionem ad ipsum
requiritam. Si aliquid in parva quantitate
in die jejuniij comedatur, non est peccatum
mortale, nisi sæpius in eodem die
parva quantitas sumatur, quia moraliter
conjuguntur, ac proinde erit peccatum
mortale. Si verò in diversis diebus parva
quantitas singulis sumatur, non frangitur
jejunium, quia illarum quantitates non con-
jungiuntur moraliter.

429 A jejunio tamen excusat. 1. Pon-
tificis dispensatio, etiam sine causa, sal-
tem, quoad validitatem. Sic Indi solum
jejunare teneantur omnibus ferijs 6. Qua-
dragesimæ, Sabbato Sancto, & Vigilia
Nativitatis Christi. Milites nostri Regis
in Exercitu possunt, etiam tempore Qua-
dragesimæ carnes comedere ex privilegio
Pontificio. Episcopus, Capitulum, Sede-
vacante, & ex commissione, utriusque
Vicarius, & ipso longe distante, Parochus
possunt dispensare, vel potius in dubio
declarare; an aliquis à jejunio, & ab ab-
stinentia à carne sit excusatus. Vel Episco-
po, & Parocho deficientibus vir doctus
potest consuli. 2. Necessitas proveniens
ex paupertate. *c. 2. h. t.* Quia v. g. non
habeat quis cibum congruentem ad unam
refectionem. *D. Thom. 2. 2. q. 147. art. 4. ad 4. 3.* Corporis infirmitas, seu debilitas. *c. 16. de Consecr. D. 5.* sic excusan-
tur infirmi, debiles, convalescentes, prag-
nantes, lactantes, & qui Medici judicio
indigent frequentiori cibo: siquidem tam-
quam Regula generalis tenendum est,
quod nemo tenetur cum gravi damno je-

junare, nec ullus tenetur opus, ad quod
obligatur, omittere ob præceptum jeju-
nij, nisi ista obligatio sit valde levis, &
rationabiliter postponenda obligationi je-
junij. Nec jejunare tenetur conjug, qui
non potest conjugii debitum reddere, &
alias esset in periculo incontinentiæ: si ve-
rò ipse tantum minus potens reddatur ad
reddendum debitum; non tamen ideo te-
netur. omittere jejuniium, quia habet jus
ad opera spiritalia, tenetur tamen con-
jux jejunare, quamvis non sit futurus po-
tens ad petendum debitum; quia non re-
tinetur petere. *Tambur. Lacr. l. 3. p. 2. n. 1338.* Pregnantes tamen, & lactantes,
licet à jejunio excusentur; prohibentur
tamen vesci carnibus. 4. Labor corpora-
lis, qui cum jejunio non facile consistit.
Sic excusantur fabri ferrarij, lignarij, Agri-
cultores, figuli, argentarij, qui iter pedi-
bus faciunt per magnam diem partem: non
verò tonsores, pictores, factores, picto-
res. De quibus latè *Lacr. l. 3. p. 2. ex n. 1328. & alijs com.* Etiam possunt excu-
sari saltem ab aliquibus jejunijs Conciona-
tores, si ter, aut sæpius in hebdomada
prædicent, Confessarij, qui tota die con-
fessiones audiunt, Magistri, qui plures
lectiones, & exercitationes habent: de
quibus vid. *Lacr. l. 3. p. 2. ex n. 1307.* Non peccat Dominus servis imponens
opus incompatible cum jejunio. *Alloz. Sum. V. Jejun. sect. 4. n. 7.* In materia je-
junij debent præ oculis haberi sequentes
propositiones damnatæ ab *Alex. VII. 23. frangens jejuniium Ecclesia, ad quod tenetur, non peccat mortaliter, nisi ex contemptu, vel inobedientia hoc faciat, puta, quia non vult se subicere præcepto. 29. In die jejuniij, qui sæpius modicum quid comedit, et si notabilem quantitatem in sine comederit, non frangit jejuniium. 30. Omnes Officiales, qui in Republica corporaliter laborant, sunt excusati ab obligatione jejuniij, nec debent se certificare, an labor sit compatibilis cum jejunio. 31. Excusantur absolutè à præcepto jejuniij omnes illi, qui iter agunt equitando utcumque iter agant, etiamsi necessarium non sit, & etiamsi iter antea diei conficiantur. 32. Non est evidens, quod consuetudo non comedendi ova, & lacticia in Quadragesima obliget.*

TIT.

TIT. XLVII.

De Purificatione post partum.

430 **M**ulier, quæ suscepto semi-
ne, masculinum pariebat,
septem à partu diebus; quæ verò femi-
nam quatuordecim; à viri consuetudine,
& domesticorum erat separata. Et 33. die-
bus, si masculum, & 66. si feminam pe-
pererat, non poterat Templum ingredi.
Septem, vel quatuordecim dies separatio-
nis, triginta, & tres, vel sexaginta, &
sex, purificationis dicebantur. *Levit. 12.*
Quibus expletis agnum anniculum, &
pullum columbæ, sive turtorem puerpera
pro peccato, seu liberatione ab immundi-
tate legali: Et infantem Deo offerebat, ip-
sumque redimebat. *Levit. 12.* Sanè hæc
Lege B. Virgo non tenebatur, sponte ta-
men se Legi subiecit ex devotione, & hu-
militate. Et licet hæc Lex in Veteri Tes-
tamento obligasset, hodie non obligat:
quia Christi morte cessavit Lex Vetus.
c. 3. de Constitut. Sed cum hæc Lex sit
tantum Religiosa, & non typica, nec
ejus observatio nostræ fidei obicit verita-
ti, hodie possunt mulieres, ex devotione
quouique purificentur, ab ingressu Eccle-
siæ abstinere. *c. un. b. t.* Mulierum puri-
ficatio pertinet ad Parochum privatè,
non ad Regulares, nisi ubi contraria con-
suetudo legitime præscripta est: nam hæc
benedictio cum Stola, superpelliceo, aqua
benedicta, & candelæ oblatione fit: quæ
sunt signa jurisdictionis, ac proinde intra
sua Parochiæ limites habet Parochus in-
tentionem fundatam, sicut in cæteris obla-
tionibus. Idem dictum est de benedic-
tione ovorum, multoque magis de domo-
rum benedictionibus; cum extra Eccle-
siam in Parochia fiant. *Nicol. Floscul. V. Parochus, n. 17. Pignat. t. 5. consult. 76. ex n. 2.*

TIT. XLVIII.

De Ecclesijs ædificandis, & re-
parandis.

431 **Q**uamvis Deus, quia immen-
sus est, ubique nostras pre-
ces exaudiat, ac proinde
ubique possit orari, sicut Jonas in ventre
Ceti, Daniel in lacu Leonum, tres pueri

in fornace, Latro in Cruce, & alij alibi
orant; non tamen ideo est improbandus
usus Ecclesiarum, ut plures Hæretici faci-
unt: imo laudandus est tamquam maxi-
mè utilis, quia Deus ibi maxima cum ve-
neratione colitur; nam ut habetur in *c. 2. de Consecr. D. 1. Tabernaculum Moysen Do-
mino præcipiente fecisse, & Sacrassè cum
Mensa, & Altari ejus, & aris vasis, &
utensilibus ad Divinum cultum explen-
dum, legimus.* Et in Lege Gratia *Apost. 1. ad Cor. 11.* Ecclesiarum reverentiam com-
mendat. *Et D. Clem. Successor D. Petri.*
Ecclesias construi jussit. *c. 13. de Consecr. D. 1.* Siquidem extra eas non licet Missas,
& Divina celebrare. *c. 1. c. 14. c. 15. de Consecr. D. 1. Gonzal. in c. 1. de Consecrat. Eccles. ex n. 4.* Ecclesiæ, si commode po-
sunt, debent ita fieri, ut altare ad Orien-
tem, janna autem ad Occidentem colloca-
tur, quia antiquus Christianorum usus
erat ad Orientem orare; vel quia Chris-
tus facie obversa ad Occidentem fuit cru-
cifixus; vel quia remigrare cupimus ad
Paradisum in Oriente situm; vel quia hoc
modo significamus, nos desiderare lucem
coelestem mentibus nostris infundi, sicut
lux corporalis nostris oculis affulget. *D. Thom. 2. 2. q. 84. art. 3.* Quoad figuram
Ecclesiæ, debet attendi, quod sit in mo-
dum insulæ confecta, ita ut ab alijs domi-
bus sit separata, & in ejus interiori con-
structione navem debet representare in
formam oblongam. Nam Ecclesia univer-
salis allegoricè navis appellatur: quippe
inter mundi procellas, quos suscipit, ser-
vat illæos; & in ipsa ad portum gloriæ
æternæ securi navigamus: quæ omnia ex
Apostolica traditione jam olim observata
probat *Gonz. in c. 1. de Consecr. Eccles. Ecclesiarum figura regulariter represen-
tat coreus hominis jacentis, contorsis bra-
chijs versus pectus, cujus caput est altaris
maximi locus, in pedibus janna sunt, &
supra pectus tholus, seu tesseludo Templi.
Hodie construuntur prout situs, & loco-
rum constitutio permittit. Debent tamen
ædificari in loco mundo, & hone-
sto, non tamen in loco munito, nec
proximo arcibus, ita ut ex Ecclesiâ possit
Civitas ab hostibus oppugnari. L. 8. t. 10. p. 1.*

432 Ecclesia Cathedralis à nullo erigi
potest, nisi à Romano Pontifice. *c. 1. Ne
Sedevacant. & ibi. comm. DD. cum Solorz.
Polit. Indian. lib. 4. cap. 4.* Oratoria pri-
vata, si ibi Divina non sunt celebranda,
possunt à quocumque privato in domo
propria, irrequisito Episcopo, construi.

c. 33.

e. 33. de Consecr. D. 1. Secus si Divina sunt celebranda. *Trid. sess. 22. in Decr. de Obscrv. & evitand. in celebratione Missæ. L. 4. tit. 10. p. 1.* Nova Ecclesia nequit edificari in loco non exempto à jurisdictione Ordinarij (secus est in loco exempto) etiam ab eo, qui Exemptus est, (nisi ad hoc habeat privilegium speciale) sine consensu Episcopi, expresso, vel tacito, quatenus sciens edificari, non impedit, cum facile possit; imò sufficit, si accedat Episcopi consensus post ejus constructionem, & in dubio intervenisse presumitur. *e. 4. de Privileg. in 6. e. 9. de Cons. D. 1. L. 1. tit. 10. p. 1.* Episcopus, cujus licentia requiritur, intelligitur proprius loci ubi Ecclesia construitur. Quando Ecclesia de novo construenda est, Episcopus vel per se, vel per alium, debet primum ponere lapidem, & crucem figere, & supra illum lapidem debet fieri Altare majus, debetque atrium designare, in quo Ecclesia construenda est. *e. 9. de Consecr. D. 1. L. 2. tit. 10. p. 1.* In Indijs nulla Ecclesia, Monasterium, nec pius locus construi potest, quin Regis nostri, qui Patronus est omnium Ecclesiarum licentia precedat. *L. 2. tit. 6. lib. 1. R. Ind.* Quod si forte defecto fabricari cepissent sine licentia, demoliri debent. *L. 1. t. 3. lib. 1. R. Ind. Solorz. Polit. lib. 4. cap. 23.* Si Ecclesia Parochialis, intra cujus fines altera est erigenda, est exempta, procedit Episcopus in licentia concedenda tamquam delegatus Papæ: ac proinde sine consensu, vel Consilio Capituli. *Trid. sess. 21. de Ref. cap. 4.* Si verò Episcopo est subiecta, requirit Episcopus consensum Capituli, cum species alienationis sit. *e. 7. de Donat. Episcopus nequit licentiam negare ad construendam Ecclesiam, nisi ex justa causa: v. g. quia dotem congruam non habeat. e. 9. de Consecr. D. 1.* Vel si luminibus vicinarum domorum officiat, aut accessus ad eas impediatur. Et Ecclesie potest fieri novi operis nuntiatio. *e. 1. e. 2. de Nov. oper. Vel si alij Ecclesie præsertim Parochiali, inferatur præjudicium in emolumentis. e. 44. 16. q. 1.* Nec sufficit, quod alterius minuatur concursus. Ut nova Ecclesia Parochialis construatur necessaria est justa causa, scilicet, magna difficultas Parochianorum Ecclesiam pro Sacramentis percipiendis adeundi, vel ob distantiam locorum, vel aliam incommoditatem. *Trid. sess. 21. de Ref. e. 4.* tunc enim potest erigi, etiamsi Episcopus novam Ecclesiam non extruere jurasset; *arg. c. fin. h. t. L. 9. tit. 10. p. 1. Barb. & Gonz.*

in c. fin. h. t. Si Populus est valde numerosus, sufficit Parochum, tot Sacerdotes coadjutores adungere, quot sufficiant ad Sacramenta administranda, & cultum Divinum celebrandum. *Trid. sess. 21. de Ref. cap. 4.* Debet item, ut nova construat Parochia, esse competens Parochianorum numerus, & dos congrua. *e. 9. de Consecr. D. 1.* scilicet, ad luminaria, Ministros, aliaque ad Sacrum Ministerium necessaria, quæ à fundatore, vel in ejus defectu ab Episcopo est assignanda, ex redditibus Ecclesie Matricis, si sufficientes habeat. *e. 3. h. t.* vel etiam Parochianorum contributione dos constituitur. *Trid. sess. 24. de Ref. e. 13.* Alias Episcopus consecratus, ex redditibus suæ mensæ, Ecclesiam dotare tenetur. *e. 8. de Consecr. Eccles. L. 3. tit. 10. p. 1.* Quod si nec Episcopus succurrere valeat, novus Rector suo artificio, & industria victum querere debet. *e. 3. D. 91.* Rector Parochie Matricis, intra cujus fines nova Parochia erigitur, necessario ad valorem novæ erectionis citandus est. *Gloss. in c. 1. D. 99. Gare. de Benef. p. 12. cap. 3. n. 3.* Et ipsi Ecclesie Matrici competens honor est servandus, aliqua jura et referendo arbitrio Episcopi. *e. 3. h. t. Et ibid. Barb. & alij.* Insuper Patronus Ecclesie Matricis, saltem si nova Parochia, ex ejus redditibus est dotanda, citari debet: sed si novam erectionem justa causa suadeat, & requirat, etiam in vitis Parochia, & Patrono erigenda est nova Parochia. *e. 3. h. t. Trid. sess. 21. de Ref. cap. 4.* Jus Patronatus novæ Ecclesie pertinet ad illum, qui eam suis sumptibus construxit: quod si sumptibus Ecclesie Matricis constructa sit, Parochus Matricis erit Patronus, & ipse Sacerdotem in nova Ecclesia institutum præsentabit. *e. 3. h. t.*

433 Ecclesia Cathedralis verustate, vel alio casu ruinam minans, reparanda ab Episcopo est ex quarta suorum reddituum. *e. 27. 12. q. 2.* Si hoc non sufficit, Canonici ex redditibus præbendarum, vel distributionum quotidianarum, vel aliarum rerum Capituli contribuerent tenentur. Quod si adhuc non sit sufficiens, Episcopus cum Capitulo potest decernere: quod Clerici inferiores ex superfluis contribuant: vel applicabit fructus beneficiorum vacantium. *L. 11. tit. 10. p. 1. Barbos. in c. 1. h. t. n. fin.* ubi plures ciat, Ecclesia Parochialis reparari debet ex proventibus ad fabricam deputatis. *e. 10. 10. q. 1. e. 1. e. 2. e. 3. 10. q. 3.* Si hoc non sufficit, contribuent Parochus, & Beneficiari Ecclesie. *e. 1. e. 4. h. t. & ibid. Barbos. & Gonz.*

Gonz. Trid. sess. 21. de Ref. e. 7. Non tamen ex bonis Patrimonialibus, sed ex redditibus beneficiorum, pro ipsorum beneficiorum rata, relicta tamen congrua sustentatione Parochia, & beneficiatis. *e. 4. h. t.* in horum defectum contribuent Patroni, si aliquid ex bonis Ecclesie percipiant: v. g. pensionem annuam, & non aliter. *Lamb. de Jure Patr. L. 3. q. 7. art. 2. n. 5.* & omnes alij, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesijs provenientes, percipiunt. *Trid. sess. 21. de Ref. e. 7.* Decimatores, saltem Ecclesiastici, contribuent: secus Laici, nisi aliud habeat consuetudo, cum tales decimæ non censentur bona Ecclesiastica, sed patrimonialia, etiamsi postea per venditionem: v. g. ad Ecclesiasticos redeant. In horum defectum contribuent Parochiani Laici, plebsji, & nobiles, quia tali Ecclesia percipiunt Sacramenta. *Trid. e. 7.* debentque juxta vires patrimonij concurrere, debita proportione servatas. *arg. L. 12. C. de Oper. publ.* Si alicubi vigeat consuetudo, quod prius concurrant Parochiani, quam Clerici, hæc servabitur, & ad id Parochiani compellentur. *arg. c. 41. de Simon. Gonz. in c. 1. h. t. n. 7.*

434 Quod si nullo modo Ecclesia valeat reparari, destruetur, & ejus jura, beneficia, & dos ad Matricem, vel aliam viciniorum, Episcopi autoritate, transferentur. *Trid. e. 7.* & in Ecclesia, ad quam fit translatio altare est erigendum sub invocatione Ecclesie dirute. Locus, in quo fuit Ecclesia, profanus redditur, erigitur tamen crux in signum, quod Ecclesia ibi aliquando steterit. Ligna, & materialia hodie possunt, non solum in usum Ecclesiasticum, ut olim *e. 38. de Conf. D. 1. L. 8. tit. 10. p. 1.* sed etiam in usum profanos, non tamen sordidos, converti. *Trid. sess. 21. de Ref. e. 7.* si ampliatio Ecclesie fiat utiliter, sed non necessario, minime tenentur ad illius sumptus concurrere, qui ad ejus reparationem tenentur; imò & ipsi hanc ampliacionem poterunt impedire; *arg. L. 8. ff. de Servit. Urban.* Nam eis irrogatur præjudicium propter futuras expensas reparationis ampliatæ Ecclesie: quod si ampliatio sit necessaria ob Populi multitudinem, cum hæc sit nova constructio, facienda est sumptibus Episcopi, vel eorum, quibus Ecclesia constructio incumbit. *c. fin. h. t.* Reparatio verò Ecclesie jam ampliatæ pertinet ad ipsos, qui veterem Ecclesiam reparare tenebantur. *Gonz. in c. 1. h. t. n. 6. contra alios.* In Indijs omnes Ecclesie Cathedrales, & Parochiales erectæ fuerunt expensis Regijs, sed si aliquæ de novo construendæ

sint in futurum, debent fieri, ut præscribitur in *L. 2. tit. 2. lib. 1. R. Ind.* ibi: *Es nuestra voluntad, y mandamos, que de aqui adelante, y quando à Nos pareciere necesario, que se fabriquen Iglesias para Cathedralles, se edifiquen en forma conveniente; y la costa que se hiciera en la obra, y edificio, se reparta por tercias partes: la una contribuya nuestra Real Hacienda: la otra los Indios del Arzobispado, & Obispado: y la otra los vecinos.* Quod latius explicatur in Legibus sequentibus. *Solorz. Polit. Ind. L. 4. e. 4. & 23.*

TIT. XLIX.

De Immunitate Ecclesiarum, Cemeterij, & rerum ad eas pertinentium.

435 Immunitas sic dicitur, quasi sine munere, seu onere; ac proinde est quasi vacatio, exemptio, seu libertas à muneribus, seu oneribus, aliquo communibus, teste Nebriffensi. Hinc immunitas Ecclesiastica, de qua in præsentia, potest sic definiti: *Est jus, quo loca, res, vel personæ Ecclesiastica ab oneribus, vel etiam officijs secularibus libera, & exempta sunt.* *Covarr. lib. 2. Var. cap. 20. Gonz. in c. 1. h. t. n. 10. & com. DD.* Immunitatem Ecclesiasticam Jure Divino introductam ex *c. 4. de Consib. in 6. ex Psal. 81. v. 6. Ego dixi: Dij estis. Matth. 17. v. 25. Ergo liberi sunt filij: tenent Barb. l. 1. fur. Eccles. e. 39. §. 5. n. 5. Fagnan. inc. 4. h. t. n. 4. & alij.* Jure Humano tantum esse inductam, assertur alij, quia nullus textus est in Legge nova hanc exemptionem sufficienter probans. Sed tenendum, esse de Jure Divino, quoad originem. Et hoc, & non plus probant textus allegati. Esse tamen immediate de Jure Humano, ex *Trid. sess. 25. de Ref. cap. 20.* ubi immunitas Ecclesie, & personarum Ecclesiasticarum, Dei ordinatione, & Canonice institutionibus dicitur constituta. *L. 50. tit. 6. p. 1.* sic plures cum *Gonz. in c. 4. h. t. num. 8.* Triplex est immunitas, videlicet, personalis, quæ personis: realis, quæ rebus: localis, quæ locis Ecclesiasticis competit. Immunitas personalis consistit, non solum in privilegijs Canonis, & fori, & exemptione ab obligatione Legum civilium, de quibus alibi, sed in exemptione ab oneribus personalibus.

436 Clerici ergo sunt immunes à tributis personalibus, ut sunt capitationes, qui-